L. van Noort

RENTABILITEIT VAN DE TUINBOUW IN HET ZUIDHOLLANDS GLASDISTRICT

Voorlopige berekening 1966

VERSLAGEN
No. 182

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
DEN HAAG
27 APR. 1967
BIBLIOTHEEK

April 1967

Landbouw-Economisch Instituut - Conradkade 175 - 's-Gravenhage - Tel. 61.41.61
Publikatie toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding

INHOUDSOPGAVE

		Blz.
WOORD VOORAF		
HOOFDSTUK I	OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	7
	§ 1. De steekproef	7
	§ 2. De groepering van de bedrijven	7
	§ 3. De kosten en de opbrengsten	8
	§ 4. Kengetallen	9
	§ 5. Het inkomen	11
HOOFDSTUK II	SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK	13
	§ 1. De bedrijfsresultaten	13
	§ 2. De spreiding van de rentabiliteit	17
	§ 3. De spreiding van het ondernemersinkomen	18
	§ 4. Resultaten over 1966 in vergelijking met 1964 en 1965	19
BIJLAGEN	A Het Westland	23
	A 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	24
	A 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	25
	A 3 Spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten	26
	A 4 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	27
	B Het Westland (bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas)	29
	B 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	30
	B 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	31
	B 3 Spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten	32
	B 4 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	33
	C De Kring	35
	C 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	36
	C 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	37
	C 3 Spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten	38
	C 4 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	39
	D De Kring (bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas)	41
	D 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	42
	D 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	43
	D 3 Spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten	44
	D 4 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	45

WOORD VOORAF

In het kader van de algemene opdracht jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken worden in dit verslag als eerste in een serie over het teeltjaar 1966 de voorlopige bedrijfsresultaten van de tuinbouw in het Zuidhollands Glasdistrict gepubliceerd.

De cijfers berusten op een begroting, in het bijzonder waar het de (betaalde) kosten betreft. Deze begroting is gemaakt met behulp van een enquête op de deelnemende bedrijven, waarbij o.m. gebruik is gemaakt van de fiscale jaarrekeningen over 1965 of van bescheiden die de basis vormen voor de vaststelling van de fiscale jaarrekening over 1966. De opbrengsten werden aan de opgaven van de veilingen en aan informaties van de bedrijven ontleend.

De definitieve resultaten zullen in 1968, te zamen met die van andere tuinbouwcentra, in één verslag worden gedocumenteerd.

Dit onderzoek is verricht door L. van Noort onder leiding van A. Holkamp.

DE DIRECTEUR,

's-Gravenhage, april 1967 (Dr. A. Maris)

HOOFDSTUK I

OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK

§ 1. De steekproef

Dit verslag is gebaseerd op cijfers van in totaal 212 bedrijven. De gegevens voor de bedrijfskeuze zijn ontleend aan inventarisatiegegevens van de landbouwtelling van mei 1962. Met inachtneming van de bestaande spreiding van de bedrijven naar gemeente en bedrijfsgrootte is de keuze van de bedrijven voor de steekproef willekeurig verricht. Niet ingeschakeld werden bedrijven, die aan één man onvoldoende emplooi verschaffen en bedrijven, die doordat ook andere takken van bedrijf werden uitgeoefend, niet als zuivere tuinbouwbedrijven konden worden aangemerkt.

Het percentage, waarmee de bedrijven in het onderzoek zijn vertegenwoordigd, is per gebied verschillend. Het Westland - dat circa 3600 bedrijven omvat - is met 3,2%, De Kring - met in totaal circa 2300 bedrijven - met 5% in de steekproef opgenomen. Deze verschillen in steekproefpercentages houden enerzijds verband met het aantal aanwezige bedrijven, anderzijds met de voor een betrouwbare weergave van de rentabiliteit minimaal te stellen eisen aan het aantal waarnemingen van de te vormen groepen van bedrijven.

Voor een uitgebreidere weergave van de structuur van de tuinbouw en van de steekproef die daaruit voor dit onderzoek is getrokken in de onderzochte gebieden, wordt verwezen naar het rentabiliteitsverslag (voorlopige cijfers) over het kalenderjaar 1962, No. 16.

§ 2. De groepering van de bedrijven

De aan het onderzoek deelnemende bedrijven zijn in groepen ingedeeld. Bij deze groepering is rekening gehouden met het bedrijfsonderdeel - b.v. verwarmd staand glas - dat een overwegende plaats (ten minste 65% van het in deze bedrijfsonderdelen gemiddeld geïnvesteerde vermogen) inneemt.

Ten einde inzicht te kunnen verschaffen in de bedrijfsuitkomsten van meer gespecialiseerde bedrijven zijn de stookbedrijven nog nader onderscheiden in subgroepen.

De volgende groepen konden in het verslag worden opgenomen.

Het Westland	Aantal bedrijven
Bijlagen A	
> 65% verwarmd staand glas 1)	64
> 65% onverwarmd staand glas 1)	29
Overige bedrijven	18

1) Van het gemiddeld geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.

In de bijlagen B zijn van de 64 bedrijven met > 65% verwarmd staand glas 63 bedrijven nader onderscheiden in:

	Aantal bedrijven
> 65% groente 1) (overwegend tomaten)	48
Waarvan met een plantdatum gemiddeld van 16/1 t/m 15/2	(26)
Waarvan met een plantdatum gemiddeld van 16/2 t/m 15/3	(13)
Waarvan met een plantdatum gemiddeld na 15/3	(9)
> 50% bloemen 1)	15

De Kring

Bijlagen C	
> 65% verwarmd staand glas 2)	79
> 65% onverwarmd staand glas 2)	13
Overige bedrijven	9

In de bijlagen D zijn van de 79 bedrijven met > 65% verwarmd staand glas 75 bedrijven nader onderscheiden in:

	Aantal bedrijven
> 50% tomaten van de oppervlakte verwarmd staand glas	52
Waarvan plantdatum gemiddeld voor 16/1	(18)
Waarvan plantdatum gemiddeld van 16/1 t/m 15/2	(21)
Waarvan plantdatum gemiddeld van 16/2 t/m 15/3	(13)
> 50% komkommers van de oppervlakte verwarmd staand glas	23
Waarvan plantdatum gemiddeld voor 16/1	(17)

§ 3. De kosten en de opbrengsten

a. Gewaardeerde kosten

De bedrijfsresultaten zijn bepaald volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke methode. Deze houdt in, dat de berekening van rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de vervangingswaarde en dat kosten, welke niet tevens uitgaven zijn (handenarbeid van de ondernemer en zijn gezin, rente van eigen vermogen e.d.), zijn gewaardeerd.

Voor deze kostenwaardering zijn de benodigde gegevens op het bedrijf verzameld.

De berekening van de rente had plaats op basis van 6% over het - op blz. 10 nader omschreven - in het bedrijf vastgelegde vermogen.

De afschrijvingen zijn berekend op grond van bij het L.E.I. bestaande inzichten met betrekking tot de economische levensduur en het waardeverloop van de onderscheiden duurzame produktiemiddelen. Ten aanzien van glasopstanden en verwarmingsinstallaties is een degressief dalend waardeverloop verondersteld (afschrijving tegen een vast percentage van de boekwaarde). Voor de overige slijtende produktiemiddelen is de afschrijving berekend op basis van een vast percentage van de vervangingswaarde.

1) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staand glas.
2) Van het gemiddeld geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.

Als vergoeding voor de arbeid, welke door de ondernemer en zijn gezinsleden is verricht, is alleen de handenarbeid in rekening gebracht. Voor een waardering van de kosten, welke voor leiding en toezicht door de ondernemer waren in te calculeren, ontbreken nl. de daartoe benodigde normatieve gegevens.

De kosten van de handenarbeid zijn berekend op basis van een taxatie van de door de ondernemer en zijn gezinsleden verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is gewaardeerd overeenkomstig het loon (inclusief sociale lasten) volgens de C.A.O. voor volwassen mannelijke en vrouwelijke arbeiders en jeugdigen, met dien verstande dat voor overuren geen toeslag op het normale uurtarief is toegepast. Op grond van deze C.A.O. zijn voor de ondernemers en gezinsleden een prestatietoeslag, vakantietoeslag, differentiatietoeslag en premie spaarregeling gecalculeerd. (De differentiatietoeslag en de premie spaarregeling is alleen berekend voor de ondernemers en gezinsleden in De Kring). Vervolgens is het loon verhoogd met diplomatoeslag voor alle werkenden ouder dan 22 jaar, alsmede een waarderingstoeslag voor hen die ouder zijn dan 20 jaar. Het berekende loon voor de ondernemer is inclusief voormanstoeslag.

b. Betaalde kosten

De betaalde kosten over 1966 waren ten tijde van het onderzoek nog niet bekend. Deze moesten derhalve worden begroot. Voor deze begroting is gebruik gemaakt van de fiscale boekhouding over 1965 of van de bescheiden die de basis vormen voor de vaststelling van de fiscale jaarrekening over 1966.

In vorige jaren is gebleken dat er gemiddeld geringe verschillen voorkomen tussen de begrote kosten en de werkelijke kosten.

c. Opbrengsten

Wat de opbrengsten betreft, de verkopen geschiedden grotendeels via de veilingen welke ons desgevraagd een opgave verstrekten van de bruto- en de nettoveilingomzet per deelnemer. De inhoudingen door de veilingen zijn negatief onder de opbrengsten verantwoord.

De opbrengsten die niet via de veiling werden verkregen zijn, in samenwerking met de deelnemers, geschat tijdens het bezoek dat aan het einde van 1966 aan de bedrijven werd gebracht.

Mutaties in de waarde van de plantopstand zijn, hetzij positief (waardestijging van jonge plantopstanden of uitbreiding van het areaal), hetzij negatief (afschrijving op volwassen plantopstanden of inkrimping van het areaal), eveneens onder de opbrengsten verantwoord.

§ 4. Kengetallen

Vele cijfers (kosten, opbrengsten, vermogen, grondgebruik en arbeidsbezetting) zijn voor de onderscheiden groepen in een gemiddelde per bedrijf tot uitdrukking gebracht. Dit gemiddelde is berekend door de totalen van de absolute cijfers te delen door het aantal bedrijven.

Het gezinsinkomen en de bestanddelen daarvan zijn gemiddeld per ondernemer, het arbeidsinkomen tevens in een gemiddelde per manjaar weergegeven.

Het netto-overschot

Het economische resultaat wordt tot uitdrukking gebracht door middel van het begrip netto-overschot. Het wordt gevormd door het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. In de kosten is geen bedrag opgenomen als vergoeding voor de functie van leiding en toezicht van de ondernemer. Daar deze kostenelementen derhalve nog in het netto-overschot aanwezig zijn, mag dit laatste niet zonder meer worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

Netto-overschot gemiddeld per bedrijf

De kosten, de opbrengsten en het netto-overschot zijn voor elke onderscheiden groep van bedrijven in een gemiddeld bedrag per bedrijf weergegeven. Behalve in absolute bedragen per bedrijf is het netto-overschot - ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere typen en takken van bedrijf - vervolgens door middel van de volgende verhoudingsgetallen tot uitdrukking gebracht.

Netto-overschot per f.100,- kosten

Dit kengetal is berekend door het totale netto-overschot per groep van bedrijven te delen door 1% van de kosten van die bedrijven (gewogen gemiddelde).

Van het kengetal rentabiliteit (netto-overschot per f.100,- kosten) is in nummer 3 van de bijlagen A t/m D de spreiding grafisch weergegeven. Een factor die bij de berekening van het gemiddelde van grote invloed kan zijn, nl. de bedrijfsgrootte, kon in de desbetreffende diagrammen slechts in beperkte mate tot uitdrukking worden gebracht.

Netto-overschot per eenheid produktiefactor

Het netto-overschot is vervolgens in principe betrokken op de produktiefactoren kapitaal, arbeid en grond, factoren uit welker samenwerking het resultaat in feite is ontstaan.

a. Netto-overschot per f.100,- geïnvesteerd vermogen per 1-1-1966[1)]

Het geïnvesteerde vermogen is voorgesteld door het bedrag, dat verkregen wordt door optelling van:

1. de verkoopwaarde van de grond;
2. de economische boekwaarde van de dode en de levende inventaris;
3. de normale behoefte aan vlottende middelen.

De berekeningen hiervan zijn gebaseerd op globale taxaties naar de toestand bij de aanvang van het kalenderjaar, zulks met de beperking dat t.a.v. duurzame slijtende produktiemiddelen die geen betrekking hebben op glasopstanden en verwarmingsinstallaties is verondersteld dat zij op dat moment een waarde hadden van 60% van de nieuwwaarde. Deze laatste categorie maakte voor respectievelijk 25% (Het Westland) en 20% (De Kring) deel uit van het totale vermogen dat op deze basis berekend, per 1-1-1966 in de slijtende duurzame produktiemiddelen was opgesloten.

Met de waarde van teeltvergunningen is geen rekening gehouden.

1) Deze investering omvat ook de bedrijfsonderdelen die door de ondernemer zijn gepacht.

b. Netto-overschot per manjaar arbeidsbezetting

Voor de berekening van dit kengetal is het netto-overschot gedeeld door de - tot volwaardige arbeidskrachten herleide en in manjaren uitgedrukte - arbeidsbezetting.

Voor de berekening van de arbeidsbezetting had een taxatie plaats van de arbeidstijd per arbeidskracht gedurende het boekjaar. De totale arbeidstijd per bedrijf werd vervolgens uitgedrukt in manjaren volwaardige arbeidskracht, waarbij voor arbeid door jeugdigen de volgende wegingscoëfficiënten werden toegepast:

14 jaar	30%
15 jaar	45%
16 jaar	65%
17 jaar	80%
18 jaar	90%
>18 jaar	100%

Deze waarderingsnormen gelden voor arbeid verricht door mannen zowel als door vrouwen.

c. Netto-overschot per 100 m2 oppervlakte staand glas

In de bijlagen B 2 en D 2: bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas, is het netto-overschot voorgesteld per 100 m2 staand glas. Aangezien het netto-overschot niet afzonderlijk van plat glas- en opengrondsteelten kon worden vastgesteld, is het totale netto-overschot toegerekend aan het staand glas.

§ 5. Het inkomen

Het arbeidsinkomen per manjaar

Van het inkomen per produktiefactor is alleen het arbeidsinkomen - per manjaar arbeidsbezetting - tot uitdrukking gebracht.

Onder het arbeidsinkomen is verstaan het bedrag dat door hen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht, te zamen als inkomen is genoten. Het is berekend door het netto-overschot te vermeerderen met het bedrag dat als kosten van arbeid is opgenomen. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - manjaren wordt het bedrag gevonden dat gemiddeld per manjaar als inkomen werd verkregen.

Het inkomen van de ondernemer

Tenslotte is berekend welk bedrag uit de bedrijfsexploitatie aan de ondernemer ten deel viel. In de eerste plaats betreft dit de vergoeding die, bij de berekening van het netto-overschot, in de kosten is gecalculeerd voor de handenarbeid die door de ondernemer persoonlijk in het bedrijf is verricht. Voegen wij dit bedrag toe aan het netto-overschot, dan ontstaat het bedrag dat als arbeidsinkomen voor de ondernemer is aangeduid.

De kosten bevatten voorts een rentevergoeding voor het vermogen dat in het bedrijf is geïnvesteerd. Voor zover het bedrag van deze vergoeding hoger is dan het bedrag dat door de ondernemer aan rente voor geleende gelden is betaald, vormt het verschil daarvan eveneens een bestanddeel van het inkomen van de ondernemer.

Bij toevoeging van laatstgenoemd inkomensbestanddeel aan het arbeidsinkomen van de ondernemer wordt het bedrag verkregen dat met ondernemersinkomen is aangeduid.

Tenslotte is ook het gezingsinkomen van de ondernemer, voor zover uit het bedrijf verkregen, tot uitdrukking gebracht. Dit bedrag betreft het ondernemersinkomen, verhoogd met het - als kosten gecalculeerde - bedrag voor de handenarbeid welke door gezinsleden in het bedrijf is verricht.

HOOFDSTUK II

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

§ 1. De bedrijfsresultaten

De resultaten van het onderzoek zijn gedetailleerd neergelegd in de bijlagen A en B (Het Westland) en C en D (De Kring).

Elk van de genoemde bijlagen geeft een overzicht van:

1. het grondgebruik en de arbeidsbezetting (gemiddeld per bedrijf);
2. de bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf);
3. de spreiding van het netto-overschot per f.100 kosten;
4. het gezinsinkomen uit het bedrijf (gemiddeld per ondernemer).

De resultaten hebben, in overeenstemming met het boekingstijdvak van de administratiekantoren, vrijwel uitsluitend betrekking op het kalenderjaar 1966. Dit kalenderjaar valt voor de berekening van de kosten en de opbrengsten van de meeste produkten in deze gebieden praktisch samen met het teeltjaar. Dit geldt niet voor de opbrengsten van enkele produkten, zoals prei en spruiten en evenmin voor wintersla, waarvan de opbrengsten juist in de periode van de jaarwisseling kunnen vallen.

Met de geschatte opbrengsten van per 1 januari 1967 voorradige koeldruiven is bij het bepalen van de opbrengsten over 1966 wel rekening gehouden.

De gegevens van de bijlagen A t/m D zijn in tabel 1 voor de belangrijkste groepen samengevat. Voor het Westland werden - behalve voor de groep bedrijven met onverwarmd staand glas - voor alle groepen positieve bedrijfsresultaten vastgesteld. Voor De Kring daarentegen waren de uitkomsten van alle groepen negatief.

Tabel 1

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIGE BEREKENDE RESULTATEN OVER 1966
(gemiddeld per bedrijf)

Het Westland	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	waarvan overwegend groente (tomaten)	waarvan overwegend bloemen	Onverwarmd staand glas (>65%)
Aantal bedrijven	111	64	48	15	29
Aantal ramen plat glas	110	50	70	10	120
Staand glas verwarmd are	41	67	70	56	1
Staand glas onverwarmd are	23	8	10	5	51
Arbeidsbezetting in manjaren	2,69	3,17	3,00	3,83	2,00
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	173000	224000	228000	219000	101000
Opbrengsten	77700	103600	100500	117600	41100
Kosten	75700	97800	96000	107300	44300
Netto-overschot	2000	5800	4500	10300	⁄ 3200
Netto-overschot:					
per f.100,- kosten	3	6	5	10	⁄ 7
per f.100,- geïnv. vermogen	1	3	2	5	⁄ 3
per manjaar arb.bezetting	800	1800	1500	2700	⁄ 1600
Arbeidsinkomen per manjaar	10200	11300	11000	11900	8000
Arbeidsinkomen v.d. ondernemer 1)	13300	16800	15800	20500	8500
Ondernemersinkomen 1)	18300	23200	22600	25800	11800

De Kring	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	waarvan overwegend tomaten	waarvan overwegend komkommers	Onverwarmd staand glas (>65%)
Aantal bedrijven	101	79	52	23	13
Aantal ramen plat glas	220	120	120	130	360
Staand glas verwarmd are	56	70	79	54	4
Staand glas onverwarmd are	9	3	3	2	39
Arbeidsbezetting in manjaren	2,82	3,04	3,31	2,55	1,94
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	201000	231000	250000	200000	92000
Opbrengsten	86500	100300	109300	81300	36400
Kosten	91100	104100	111000	91200	42300
Netto-overschot	⁄ 4600	⁄ 3800	⁄ 1700	⁄ 9900	⁄ 5900
Netto-overschot:					
per f.100,- kosten	⁄ 5	⁄ 4	⁄ 2	⁄ 11	⁄ 14
per f.100,- geïnv. vermogen	⁄ 2	⁄ 2	⁄ 1	⁄ 5	⁄ 6
per manjaar arb.bezetting	⁄ 1600	⁄ 1200	⁄ 500	⁄ 3900	⁄ 3100
Arbeidsinkomen per manjaar	8100	8600	9300	6100	6700
Arbeidsinkomen v.d. ondernemer 1)	8000	8800	10100	3400	5800
Ondernemersinkomen 1)	13100	14400	16000	8600	8300

⁄ = negatief.

1) Per ondernemer.

In tabel 2 zijn de stookbedrijven van het Westland en de Kring gecombineerd. De bedrijfsresultaten zijn voorgesteld per 100 m2 staand glas.

Aangezien de kosten en opbrengsten van platglasteelten en opengrondsteelten niet afzonderlijk zijn berekend, zijn de totale opbrengsten en kosten van het bedrijf toegerekend aan het staand glas. Overigens nemen de platglas- en opengrondsteelten een zeer ondergeschikte plaats in op deze groep bedrijven.

Uit deze tabel blijkt dat de bedrijfsuitkomsten van de groepen bedrijven met vroege stooktomaten (plantdatum gemiddeld van respectievelijk vóór 16 januari en 16 januari t/m 15 februari) gunstiger waren dan de stooktomaten met een latere plantdatum.

De bedrijven met komkommers die voor 16 januari waren geplant blijken gemiddeld verlies te hebben opgeleverd.

Betere uitkomsten werden vastgesteld voor de groep met overwegend bloemen.

Tabel 2

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1966 PER 100 M² OPPERVLAKTE STAAND GLAS

Zuidhollands Glasdistrict
Bedrijven met meer dan
65% verwarmd staand glas

	Alle bedrijven	waarvan overwegend tomaten met een gemiddelde plantdatum				waarvan overwegend komkommers gem. plantdatum vóór 16/1	waarvan overwegend bloemen
		voor 16/1	van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3	na 15/3		
Aantal bedrijven	143	18	47	26	9	17	18
Staand glas verwarmd are	68	88	70	83	51	53	53
Staand glas onverwarmd are	6	1	8	4	14	1	5
Totale oppervlakte staand glas are	74	89	78	87	65	54	58
Arbeidsbezetting (manjaren)	0,042	0,041	0,038	0,038	0,038	0,045	0,062
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	3100	3300	3100	2700	2500	3900	3700
Opbrengsten							
Groenten, vroege aardappelen en kasfruit	1100	1400	1230	1120	870	1540	280
Bloemen en bloembollen	240	60	100	60	80	10	1560
Overige opbrengsten	40		10	40	20	10	100
Totale opbrengsten	1380	1460	1340	1220	970	1560	1940
Kosten							
Afschrijvingen	220	230	220	210	170	270	260
Rente	180	190	180	150	150	220	210
Arbeidskosten	410	410	370	380	370	450	580
Brandstoffen	240	330	240	190	100	360	240
Overige materialen en d.v.d.	310	270	280	280	250	420	500
Totale kosten	1360	1430	1290	1210	1040	1720	1790
Netto-overschot	20	30	50	10	⁄ 70	⁄160	150
Netto-overschot:							
per f.100,- kosten	1	2	4	1	⁄ 6	⁄ 9	8
per f.100,- geïnvesteerd vermogen	1	1	2	0	⁄ 3	⁄ 4	4

⁄ = negatief.

§ 2. De spreiding van de rentabiliteit

In de bijlagen A 3, B 3, C 3 en D 3 is de spreiding van de gemiddelde rentabiliteit - voorgesteld door het netto-overschot per f.100,- kosten - grafisch weergegeven.

In tabel 3 is de spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten voor de belangrijkste groepen van bedrijven samengevat. Het percentage verliesgevende bedrijven bedroeg voor het Westland en De Kring respectievelijk 56% en 65%.

Ter voorkoming van misverstand dient hierbij te worden opgemerkt dat onder winstgevende bedrijven zijn verstaan bedrijven, waarvan de opbrengsten hoger zijn dan de kosten (het verschil is het netto-overschot). In de kosten zijn vergoedingen begrepen voor de handenarbeid van de ondernemer en de gezinsleden, alsmede een rentevergoeding van 6% over het geïnvesteerde vermogen per 1 januari 1966.

Tabel 3

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f.100,- KOSTEN
(Aantal bedrijven per rentabeliteitsklasse in procenten)

Het Westland	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	waarvan overwegend		Onverwarmd staand glas (>65%)
			groente (tomaten)	bloemen	
Aantal bedrijven	111	64	48	15	29
Negatief	%	%	%	%	%
> 20	23	19	21	13	28
20 - 0	33	26	23	34	38
Totaal verliesgevend	56	45	44	47	66
Positief					
0 - 20	26	28	31	20	28
20 - 40	14	22	19	33	6
> 40	4	5	6	-	-
Totaal winstgevend	44	55	56	53	34
	100	100	100	100	100

De Kring	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	waarvan overwegend		Onverwarmd staand glas (>65%)
			tomaten	komkommers	
Aantal bedrijven	101	79	52	23	13
Negatief	%	%	%	%	%
> 20	26	22	19	30	31
20 - 0	39	36	33	44	54
Totaal verliesgevend	65	58	52	74	85
Positief					
0 - 20	30	36	40	26	15
20 - 40	4	5	6	-	-
> 40	1	1	2	-	-
Totaal winstgevend	35	42	48	26	15
	100	100	100	100	100

De winstgevende bedrijven in het Westland en de Kring vertegenwoordigen achtereenvolgens 64% en 51% van de totale opbrengsten per gebied. Het relatief winstgevende deel van de totale produktie in het Zuidhollands Glasdistrict is dus groter dan het percentage winstgevende bedrijven.

§ 3. De spreiding van het ondernemersinkomen

Van het ondernemersinkomen (dat in de bijlagen A 4, B 4, C 4 en D 4 naar bestanddelen is gespecificeerd) is in tabel 4 voor de belangrijkste bedrijfsgroepen de verdeling weergegeven door vermelding van het aantal ondernemers (in procenten) per inkomensklasse. Een negatief ondernemersinkomen werd voor 11% van de ondernemers in het Westland en voor 14% van de ondernemers in de Kring vastgesteld. Deze ondernemers hebben dus geen vergoeding ontvangen voor hun arbeid, noch een rentevergoeding voor hun vermogen. Deze uitkomsten hebben derhalve tot een intering van het eigen vermogen geleid. Het percentage van de ondernemers die een ondernemersinkomen wisten te verwerven van meer dan f.25.000,- bedroeg voor het Westland en de Kring respectievelijk 25% en 13%.

Tabel 4

SPREIDING VAN HET ONDERNEMERSINKOMEN
(Aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

Het Westland	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	waarvan overwegend groente (tomaten)	waarvan overwegend bloemen	Onverwarmd staand glas (>65%)
Aantal bedrijven	111	64	48	15	29
Aantal ondernemers	125	74	55	18	31
Inkomensklasse	%	%	%	%	%
Negatief	11	12	13	11	6
f. 0 - < f. 5.000,-	12	10	11	6	13
f. 5.000,- - < f.10.000,-	15	8	11	-	23
f.10.000,- - < f.15.000,-	16	11	9	11	29
f.15.000,- - < f.25.000,-	21	24	22	33	16
f.25.000,- - < f.40.000,-	13	15	12	22	13
f.40.000,- - > f.40.000,-	12	20	22	17	-
	100	100	100	100	100

Tabel 4
(vervolg)

SPREIDING VAN HET ONDERNEMERSINKOMEN
(Aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

De Kring	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	waarvan overwegend		Onverwarmd staand glas (>65%)
			tomaten	komkommers	
Aantal bedrijven	101	79	52	23	13
Aantal ondernemers	134	110	79	27	13
Inkomensklasse	%	%	%	%	%
Negatief	14	14	10	26	15
f. 0 - < f. 5.000,-	14	14	18	7	-
f. 5.000,- - < f.10.000,-	17	11	13	4	39
f.10.000,- - < f.15.000,-	17	15	11	26	31
f.15.000,- - < f.25.000,-	25	29	28	33	15
f.25.000,- - < f.40.000,-	10	13	16	4	-
f.40.000,- - > f.40.000,-	3	4	4	-	-
	100	100	100	100	100

§ 4. Resultaten over 1966 in vergelijking met 1964 en 1965

In tabel 5 zijn de resultaten van het gemiddelde bedrijf in het Westland en in de Kring over 1966 met die van 1965 vergeleken. Bij een vergelijking van de bedrijven die zowel over 1965 als 1966 aan het onderzoek hebben deelgenomen blijkt, dat de kosten in het Westland en in De Kring zijn gestegen met respectievelijk 10% en 6%. Van de 10% kostenstijging in het Westland is 3% door rentekosten (waarvan 2,4% door wijziging rentevoet) en 3,7% door loonkosten veroorzaakt (waarvan 4% door wijziging loonniveau). Doordat de arbeidsbezetting met 0,03 manjaar is afgenomen t.o.v. 1965 is het percentage van de loonkosten lager dan de stijging van het loonniveau. Voor het gemiddelde Kringbedrijf werd een kostenstijging van 6% berekend; waarvan 2½% door rentekosten (vrijwel alleen een gevolg van de wijziging van de rentevoet) en 2,2% door loonkosten veroorzaakt (waarvan 3,4% door wijziging loonniveau). De arbeidsbezetting is met 0,13 manjaar afgenomen (dit is circa 4,5% t.o.v. arbeidsbezetting 1965).

Doordat de opbrengsten in het Westland en in de Kring minder zijn gestegen - resp. 5% en 1% - dan de kosten veroorzaakte dit een rentabiliteitsdaling t.o.v. 1965 voor beide gebieden van f.4,- per f.100,- kosten.

Tabel 5

RESULTATEN OVER 1966 IN VERGELIJKING MET 1965
(gemiddeld per bedrijf)

	Het Westland		De Kring	
	1965	1966	1965	1966
	voorlopige cijfers		voorlopige cijfers	
Aantal bedrijven	111	111	101	101
Kosten				
Afschrijvingen	11800	12100	14500	14600
Rente	7900	9900	9200	11400
Arbeidskosten	22900	25400	25600	27600
Brandstoffen	9700	9800	17100	17000
Overige materialen en d.v.d.	16600	18500	19400	20500
Totale kosten	68900	75700	85800	91100
Opbrengsten				
Groenten, vroege aardappelen en kasfruit	57100	57000	80100	80900
Bloemen en bloembollen	14300	18800	3000	3700
Overige opbrengsten	2300	1900	2300	1900
Totale opbrengsten	73700	77700	85400	86500
Netto-overschot	4800	2000	⁄ 400	⁄4600
Netto-overschot per f.100,- kosten	7	3	⁄ 1	⁄ 5

⁄ = negatief.

In tabel 6 zijn de resultaten over 1966 voor de belangrijkste groepen van bedrijven vergeleken met die van de twee voorafgaande jaren.

Tabel 6

RESULTATEN OVER 1966 IN VERGELIJKING MET 1964 EN 1965
(gemiddeld per bedrijf)

Het Westland	Alle bedrijven			Verwarmd staand glas (>65%)			waarvan overwegend groente (tomaten)			Onverwarmd staand glas (>65%)		
		voorlopige cijfers			voorlopige cijfers			voorlopige cijfers			voorlopige cijfers	
	1964	1965	1966	1964	1965	1966	1964	1965	1966	1964	1965	1966
Aantal bedrijven	115	112	111	52	59	64	43	45	48	37	30	29
Aantal ramen plat glas	130	130	110	100	80	50	110	70	70	120	120	120
Staand glas verwarmd are	36	41	41	69	70	67	72	74	70	2	1	1
Staand glas onverwarmd are	27	24	23	12	9	8	13	11	10	50	53	51
Arbeidsbezetting in manjaren	2,66	2,77	2,69	3,37	3,35	3,17	3,17	3,17	3,00	2,10	2,15	2,00
Geïnvesteerd vermogen per 1 januari	166000	172000	173000	234000	232000	224000	241000	242000	228000	107000	105000	101000
Opbrengsten	63360	76100	77700	94320	104200	103600	92890	103400	100500	35910	43800	41100
Kosten	64310	71400	75700	92120	96700	97800	92080	96100	96000	39360	42300	44300
Netto-overschot	⁄ 950	4700	2000	2200	7500	5800	810	7300	4500	⁄ 3450	1500	⁄ 3200
Netto-overschot:												
per f.100,- kosten	⁄ 1	7	3	2	8	6	1	8	5	⁄ 9	4	⁄ 7
per f.100,- geïnv. vermogen	⁄ 1	3	1	1	3	3	0	3	2	⁄ 3	1	⁄ 3
per manjaar arb.bezetting	⁄ 360	1700	800	650	2300	1800	260	2300	1500	⁄ 1640	700	⁄ 1600
Arbeidsinkomen per manjaar	7350	10200	10200	8390	10800	11300	8080	10900	11000	6020	9200	8000
Arb.ink. v/d ondernemer 1)	8010	14300	13300	10780	16700	16800	9670	16300	15800	5730	11500	8500
Ondernemersinkomen 1)	11810	17900	18300	16070	21500	23200	14860	21100	22600	8090	13900	11800

1) Per ondernemer.

⁄ = negatief.

Tabel 6
(vervolg)

RESULTATEN OVER 1966 IN VERGELIJKING MET 1964 EN 1965
(gemiddeld per bedrijf)

De Kring	Alle bedrijven			Verwarmd staand glas (>65%)			waarvan overwegend groente (tomaten)			Onverwarmd staand glas (>65%)		
		voorlopige cijfers			voorlopige cijfers			voorlopige cijfers			voorlopige cijfers	
	1964	1965	1966	1964	1965	1966	1964	1965	1966	1964	1965	1966
Aantal bedrijven	109	104	101	78	81	79	54	60	52	15	13	13
Aantal ramen plat glas	350	270	220	230	200	120	200	190	120	340	340	360
Staand glas verwarmd are	47	55	56	63	68	70	71	71	79	1	4	4
Staand glas onverwarmd are	10	8	9	3	2	3	3	2	3	44	39	39
Arbeidsbezetting in manjaren	2,91	2,92	2,82	3,28	3,20	3,04	3,48	3,29	3,31	2,11	1,99	1,94
Geïnvesteerd vermogen per 1 januari	179000	194000	201000	215000	223000	231000	232000	232000	250000	95000	83000	92000
Opbrengsten	75100	84300	86500	93230	98300	100300	99480	99100	109300	33250	34100	36400
Kosten	76970	84900	91100	93010	97900	104100	97600	99200	111000	38050	37900	42300
Netto-overschot	⁄ 1870	⁄ 600	⁄ 4600	220	400	⁄ 3800	1880	⁄ 100	⁄ 1700	⁄ 4800	⁄ 3800	⁄ 5900
Netto-overschot:												
per f.100,- kosten	⁄ 2	⁄ 1	⁄ 5	0	0	⁄ 4	2	⁄ 0	⁄ 2	⁄ 13	⁄ 10	⁄ 14
per f.100,- geïnv. vermogen	⁄ 1	⁄ 0	⁄ 2	0	0	⁄ 2	1	⁄ 0	⁄ 1	⁄ 5	⁄ 5	⁄ 6
per manjaar arb.bezetting	⁄ 640	⁄ 200	⁄ 1600	70	100	⁄ 1200	540	⁄ 0	⁄ 500	⁄ 2270	⁄ 1900	⁄ 3100
Arbeidsinkomen per manjaar	7290	8500	8100	8000	8900	8600	8410	8600	9300	5540	6600	6700
Arb.ink. v/d ondernemer 1)	7560	9600	8000	9100	10300	8800	10270	9900	10100	5170	6800	5800
Ondernemersinkomen 1)	11280	13400	13100	13450	14500	14400	15040	14200	16000	6920	8400	8300

1) Per ondernemer.

⁄ = negatief.

BIJLAGEN A

Bijlage A 1

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

Het Westland	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%) 1)	Onverwarmd staand glas (>65%) 1)	Overige bedrijven
Aantal bedrijven	111	64	29	18
Aantal ramen plat glas	110	50	120	270
Staand glas verwarmd:	are	are	are	are
groenten	33	53	1	15
fruit	1	2	-	1
bloemen	7	12	-	2
Staand glas onverwarmd:				
groenten	17	5	41	18
fruit	4	2	8	5
bloemen	2	1	2	2
Plat glas	3	1	3	8
Opengrondstuinbouw:				
groenten en vroege aardappelen	19	13	27	30
bloemen en bollen	4	4	1	9
zaden	-	-	-	-
fruit	1	1	1	1
braak	8	10	7	4
Totaal tuinbouw	99	104	91	95
Landbouw en veeteelt	1	1	-	-
Verhuurd	3	5	1	-
Erf, blijvende paden, enz.	27	30	24	20
Kadastrale oppervlakte	130	140	116	115
Waarvan eigendom	102	121	76	78
Aantal ondernemers per bedrijf	1,13	1,16	1,07	1,11
	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren
Arbeid van de ondernemer(s)	1,24	1,30	1,18	1,09
Arbeid van gezinsleden	0,36	0,36	0,29	0,43
Arbeid van vast personeel	0,74	1,04	0,32	0,36
Arbeid van los personeel	0,35	0,47	0,21	0,18
Totale arbeidsbezetting	2,69	3,17	2,00	2,06
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	59	52	74	74

1) Van het gemiddeld geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.

Bijlage A 2

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

Het Westland	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	Onverwarmd staand glas (>65%)	Overige bedrijven
Aantal bedrijven	111	64	29	18
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	173000	224000	101000	106000
Kosten				
Afschrijvingen	12100	16300	6400	6500
Huur en pacht	600	600	400	700
Rente	9900	13100	5500	5700
Arbeid betaald personeel	9600	13300	4400	4700
Arbeid ondernemers	12900	13700	12300	11300
Arbeid gezinsleden	2900	2900	2500	3400
Brandstoffen	9800	15400	1500	3100
Overige materialen	9100	11700	5300	6200
Diensten van derden en overige kosten	8800	10800	6000	6300
Totaal	75700	97800	44300	47900
Opbrengsten				
Bruto-opbrengsten van tuinbouwprodukten	80700	107200	43100	47600
(w.v. netto-opbr. bloemen en bloembollen)	(18800)	(28600)	(2000)	(11100)
Overige opbrengsten	400	600	300	⁄ 400
Inhoudingen door veilingen	⁄ 3400	⁄ 4200	⁄ 2300	⁄ 2200
Totaal	77700	103600	41100	45000
Netto-overschot	2000	5800	⁄ 3200	⁄ 2900
Netto-overschot:				
per f.100,- kosten	3	6	⁄ 7	⁄ 6
per f.100,- geïnvesteerd vermogen	1	3	⁄ 3	⁄ 3
per manjaar	800	1800	⁄ 1600	⁄ 1400
Arbeidsinkomen per manjaar	10200	11300	8000	8000
Arbeidsinkomen v.d. ondernemer 1)	13300	16800	8500	7500
Ondernemersinkomen 1)	18300	23200	11800	10200
Geografische ligging v.d. bedrijven				
Wateringen, Kwintsheul, Poeldijk, Honselersdijk	38	30	5	3
Naaldwijk, Monster	31	12	13	6
's-Gravenzande, Hoek van Holland	23	9	8	6
De Lier, Maasdijk, Maasland	19	13	3	3

1) Per ondernemer.

⁄ = negatief.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

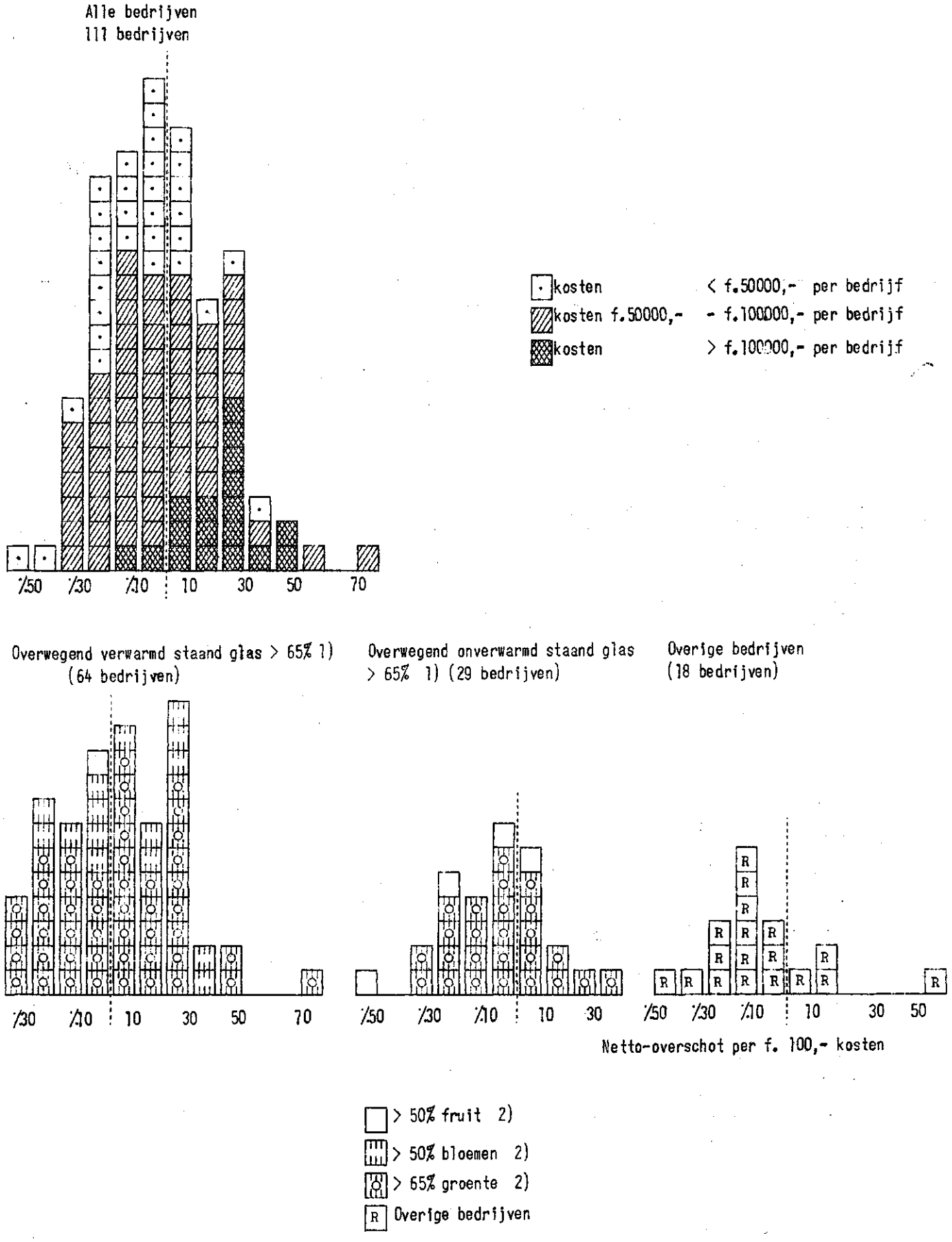

1) Van het gem. geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantepstand.
2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd - respectievelijk onverwarmd staand glas.

Bijlage A 4

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

Het Westland	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	Onverwarmd staand glas (>65%)	Overige bedrijven
Aantal bedrijven	111	64	29	18
Aantal ondernemers	125	74	31	20
Netto-overschot	1800	5000	⁄ 3000	⁄ 2600
Handenarbeid ondernemer	11500	11800	11500	10100
Arbeidsinkomen van de ondernemer	13300	16800	8500	7500
Rente meer berekend dan betaald	5000	6400	3300	2700
Ondernemersinkomen	18300	23200	11800	10200
Handenarbeid gezinsleden	2600	2500	2300	3100
Gezinsinkomen uit bedrijf	20900	25700	14100	13300

⁄ = negatief.

BIJLAGEN B

BIJLAGEN B

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas

Het Westland	Alle bedrijven	Waarvan overwegend groente 1) (tomaten)	waarvan plantdatum gemiddeld van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3	na 15 maart	bloemen 2)
Aantal bedrijven	64	48	26	13	9	15
Aantal ramen plat glas	50	70	60	70	90	10
Staand glas verwarmd:	are	are	are	are	are	are
groenten	53	67	66	78	50	12
(waarvan tomaten)	(48)	(61)	(64)	(66)	(45)	(9)
fruit	2	1	2	1	-	1
bloemen	12	2	3	2	1	43
Staand glas onverwarmd:						
groenten	5	7	6	6	11	2
fruit	2	2	3	-	2	1
bloemen	1	1	1	-	1	2
Plat glas	1	2	1	2	3	-
Opengrondstuinbouw:						
groenten en vroege aardappelen	13	14	13	18	12	10
bloemen en bollen	4	3	4	2	1	7
zaden	-	-	-	-	-	-
fruit	1	1	2	1	-	2
braak	10	8	5	10	12	16
Totaal tuinbouw	104	108	106	120	93	96
Landbouw en veeteelt	1	-	-	-	-	5
Verhuurd	5	3	4	-	5	11
Erf, blijvende paden, enz.	30	30	31	32	24	30
Kadastrale oppervlakte	140	141	141	152	122	142
Waarvan eigendom	121	119	127	109	108	128
Aantal ondernemers per bedrijf	1,16	1,15	1,12	1,23	1,11	1,20
	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren
Arbeid van de ondernemer(s)	1,30	1,29	1,25	1,42	1,22	1,37
Arbeid van gezinsleden	0,36	0,41	0,43	0,51	0,24	0,22
Arbeid van vast personeel	1,04	0,82	0,95	0,73	0,56	1,83
Arbeid van los personeel	0,47	0,48	0,46	0,54	0,43	0,41
Totale arbeidsbezetting	3,17	3,00	3,09	3,20	2,45	3,83
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	52	57	54	60	60	42

1) >65% van de oppervlakte verwarmd staand glas. 2) >50% van de oppervlakte verwarmd staand glas.

Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

Het Westland	Alle bedrijven	Waarvan overwegend groente (tomaten)	waarvan plantdatum gemiddeld van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3	na 15 maart	bloemen
Aantal bedrijven	64	48	26	13	9	15
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	224000	228000	249000	233000	163000	219000
Kosten						
Afschrijvingen	16300	16700	17700	18500	11300	15500
Huur en pacht	600	200	200	400	100	2000
Rente	13100	13300	14700	13200	9500	12900
Arbeid betaald personeel	13300	11700	12300	12000	9300	19300
Arbeid ondernemers	13700	13500	13100	15000	12700	14300
Arbeid gezinsleden	2900	3400	3600	3700	2100	1700
Brandstoffen	15400	15900	19100	15800	6700	14200
Overige materialen	11700	10200	11000	10200	7700	17100
Diensten van derden en overige kosten	10800	11100	11600	12000	8300	10300
Totaal	97800	96000	103300	100800	67700	107300
Opbrengsten						
Bruto-opbrengsten van tuinbouwprodukten	107200	104100	116400	105600	66500	121400
(w.v. netto-opbr. bloemen en bloembollen)	(28600)	(8200)	(10800)	(5200)	(5300)	(95500)
Overige opbrengsten	600	600	300	1600	200	500
Inhoudingen door veilingen	⁄ 4200	⁄ 4200	⁄ 4400	⁄ 4700	⁄ 3200	⁄ 4300
Totaal	103600	100500	112300	102500	63500	117600
Netto-overschot	5800	4500	9000	1700	⁄ 4200	10300
Netto-overschot:						
per f.100,- kosten	6	5	9	2	⁄ 6	10
per f.100,- geïnvesteerd vermogen	3	2	4	1	⁄ 3	5
per 100 m2 oppervl. staand glas	80	60	110	20	⁄ 70	170
per manjaar	1800	1500	2900	500	⁄ 1700	2700
Arbeidsinkomen per manjaar	11300	11000	12300	10100	8100	11900
Arbeidsinkomen van de ondernemer 1)	16800	15800	19800	13600	7600	20500
Ondernemersinkomen 1)	23200	22600	28200	19200	11700	25800
Geografische ligging van de bedrijven						
Wateringen, Kwintsheul, Poeldijk, Honselersdijk	30	24	18	5	1	5
Naaldwijk, Monster	12	10	3	2	5	2
's-Gravenzande, Hoek van Holland	9	7	1	4	2	2
De Lier, Maasdijk, Maasland	13	7	4	2	1	6

1) per ondernemer. ⁄ = negatief.

BEDRIJVEN MET MEER DAN 65%[1] VERWARMD STAAND GLAS
SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

Alle bedrijven
(64 bedrijven)

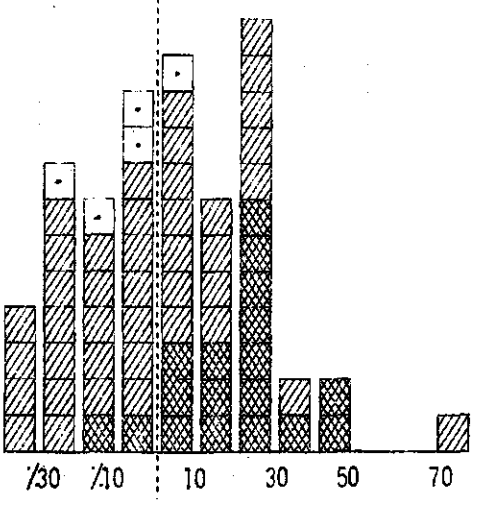

Waarvan bedrijven met overwegend groente[2] (tomaten) met een gemiddelde plantdatum

van 16/1 t/m 15/2
(26 bedrijven)

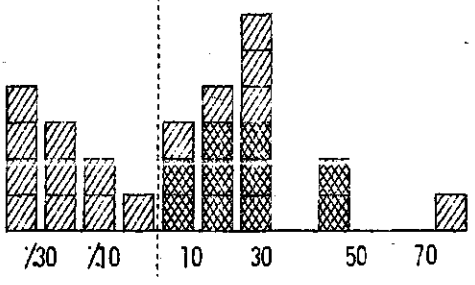

van 16/2 t/m 15/3
(13 bedrijven)

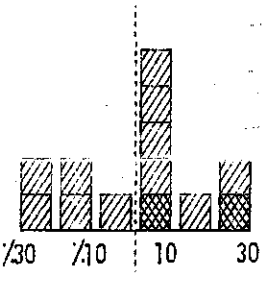

na 15 maart
(9 bedrijven)

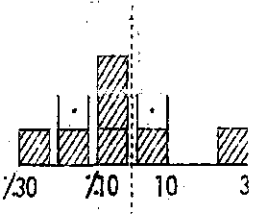

Waarvan bedrijven met overwegend bloemen 3)
(15 bedrijven)

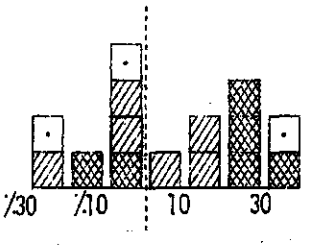

Netto-overschot per f.100,- kosten

kosten < f. 50.000,- per bedrijf
kosten f.50.000,- - f.100.000,- per bedrijf
kosten > f.100.000,- per bedrijf

1) Van het gem. geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.
2) > 65% van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staand glas.
3) > 50% van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staand glas.

Bijlage B 4

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

Bedrijven met meer dan
65% verwarmd staand glas

Het Westland	Alle bedrijven	Waarvan overwegend				
		groente (tomaten)	w.v. plantdatum gemiddeld van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3	na 15 maart	bloemen
Aantal bedrijven	64	48	26	13	9	15
Aantal ondernemers	74	55	29	16	10	18
Netto-overschot	5000	4000	8100	1400	⁄3800	8600
Handenarbeid ondernemer	11800	11800	11700	12200	11400	11900
Arbeidsinkomen v.d. ondernemer	16800	15800	19800	13600	7600	20500
Rente meer berekend dan betaald	6400	6800	8400	5600	4100	5300
Ondernemersinkomen	23200	22600	28200	19200	11700	25800
Handenarbeid gezinsleden	2500	2900	3200	3000	1900	1500
Gezinsinkomen uit bedrijf	25700	25500	31400	22200	13600	27300

⁄ = negatief.

BIJLAGEN C

Bijlage C 1

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

De Kring	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%) 1)	Onverwarmd staand glas (>65%) 1)	Overige bedrijven
Aantal bedrijven	101	79	13	9
Aantal ramen plat glas	220	120	360	940
Staand glas verwarmd:	are	are	are	are
tomaten	37	46	3	10
komkommers	17	21	1	5
overig	2	3	-	1
Staand glas onverwarmd:				
tomaten	6	2	26	16
komkommers	2	-	10	2
overig	1	1	3	-
Plat glas	5	2	8	23
Opengrondstuinbouw:				
groenten en vroege aardappelen	13	12	17	15
bloemen	1	1	-	-
zaden	1	-	2	-
fruit	-	-	-	-
braak	8	9	5	6
Totaal tuinbouw	93	97	75	78
Landbouw en veeteelt	11	13	4	6
Verhuurd	15	17	4	13
Erf, blijvende paden, enz.	27	29	21	28
Kadastrale oppervlakte	146	156	104	125
Waarvan eigendom	103	118	15	99
Aantal ondernemers per bedrijf	1,33	1,39	1,00	1,22
	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren
Arbeid van de ondernemer(s)	1,40	1,46	1,08	1,25
Arbeid van gezinsleden	0,32	0,32	0,19	0,50
Arbeid van vast personeel	0,88	1,01	0,54	0,23
Arbeid van los personeel	0,22	0,25	0,13	0,15
Totale arbeidsbezetting	2,82	3,04	1,94	2,13
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	61	59	65	82

1) Van het gemiddeld geïnvesteerd vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.

Bijlage C 2

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

De Kring	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	Onverwarmd staand glas (>65%)	Overige bedrijven
Aantal bedrijven	101	79	13	9
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	201000	231000	92000	97000
Kosten				
Afschrijvingen	14600	16600	6900	7700
Huur en pacht	500	500	1100	200
Rente	11400	13300	3700	5400
Arbeid betaald personeel	9900	11500	5600	2400
Arbeid ondernemers	15200	16000	11800	13700
Arbeid gezinsleden	2500	2500	1500	3300
Brandstoffen	17000	21000	1100	4400
Overige materialen	10200	11600	5300	5400
Diensten van derden en overige kosten	9800	11100	5300	4900
Totaal	91100	104100	42300	47400
Opbrengsten				
Bruto-opbrengsten van tuinbouwprodukten	90200	104600	38100	39200
Overige opbrengsten	500	500	500	-
Inhoudingen door veilingen	⁄ 4200	⁄ 4800	⁄ 2200	⁄ 2300
Totaal	86500	100300	36400	36900
Netto-overschot	⁄ 4600	⁄ 3800	⁄ 5900	⁄ 10500
Netto-overschot:				
per f.100,- kosten	⁄ 5	⁄ 4	⁄ 14	⁄ 22
per f.100,- geïnvesteerd vermogen	⁄ 2	⁄ 2	⁄ 6	⁄ 11
per manjaar	⁄ 1600	⁄ 1200	⁄ 3100	⁄ 4900
Arbeidsinkomen per manjaar	8100	8600	6700	4200
Arbeidsinkomen v.d. ondernemer 1)	8000	8800	5800	2600
Ondernemersinkomen 1)	13100	14400	8300	5700
Geografische ligging v.d. bedrijven				
Delft, Schipluiden, Nootdorp, Rijswijk, Pijnacker, Zoetermeer	42	35	3	4
Berkel	8	8	-	-
Bergschenhoek, Bleiswijk, Rotterdam, Nieuwerkerk a/d IJssel en Capelle a/d IJssel	31	23	3	5
Leidschendam, Voorburg, Voorschoten	10	6	4	-
Loosduinen	10	7	3	-

1) Per ondernemer.

⁄ = negatief.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F. 100,- KOSTEN
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

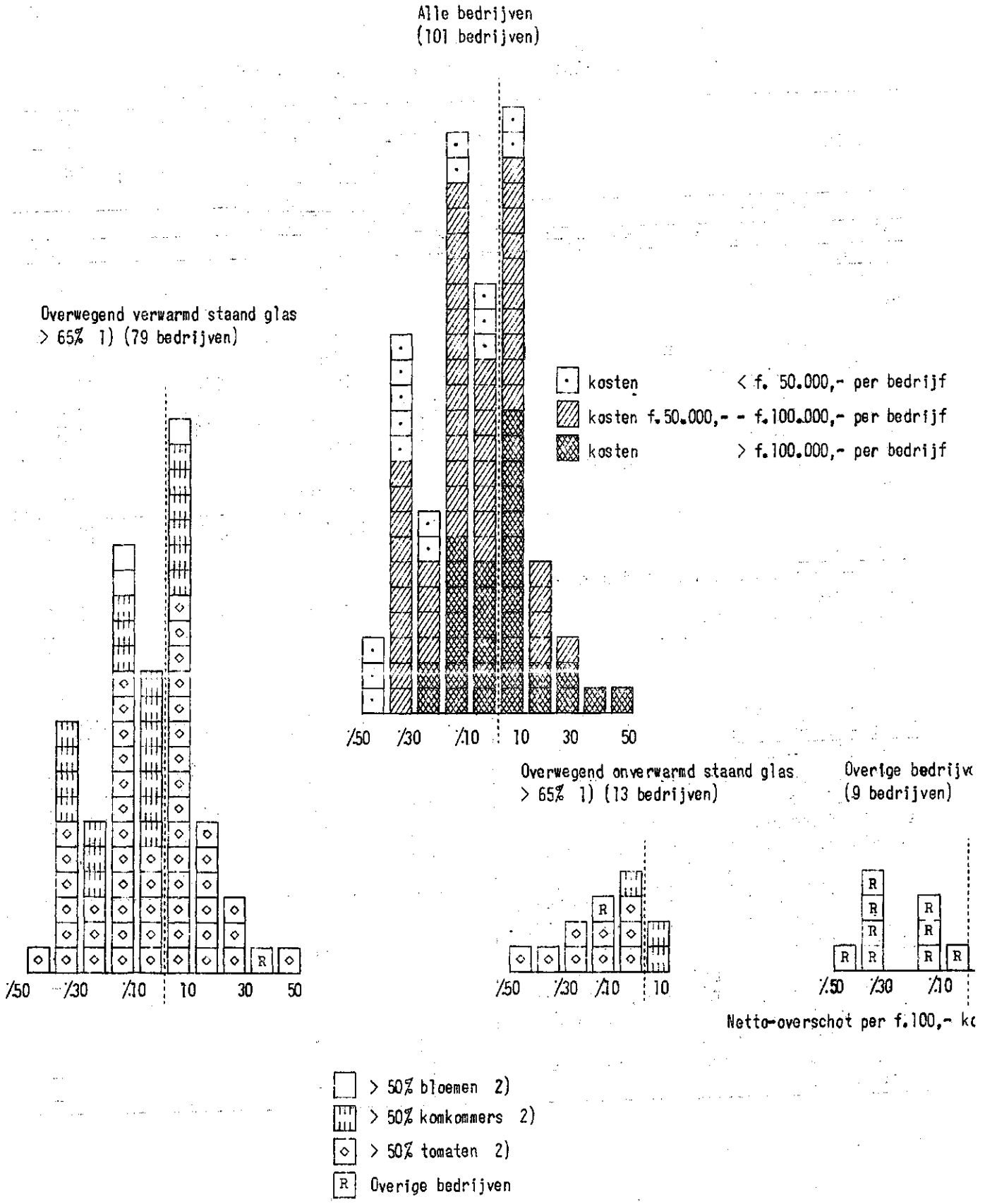

1) Van het gem. geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.
2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd - respectievelijk onverwarmd staand glas.

Bijlage C 4

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

De Kring	Alle bedrijven	Verwarmd staand glas (>65%)	Onverwarmd staand glas (>65%)	Overige bedrijven
Aantal bedrijven	101	79	13	9
Aantal ondernemers	134	110	13	11
Netto-overschot	⁄ 3500	⁄ 2700	⁄ 5900	⁄ 8600
Handenarbeid ondernemer	11500	11500	11700	11200
Arbeidsinkomen van de ondernemer	8000	8800	5800	2600
Rente meer berekend dan betaald	5100	5600	2500	3100
Ondernemersinkomen	13100	14400	8300	5700
Handenarbeid gezinsleden	1900	1800	1500	2700
Gezinsinkomen uit bedrijf	15000	16200	9800	8400

⁄ = negatief.

BIJLAGEN D

Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

De Kring	Alle bedrijven	Waarvan overwegend tomaten				W.v. overw. komkommers	
		totaal	waarvan plantdatum gemiddeld			totaal	voor 16/1
			voor 16/1	van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3		
Aantal bedrijven	79	52	18	21	13	23	17
Aantal ramen plat glas	120	120	40	210	70	130	60
Staand glas verwarmd:	are	are	are	are	are	are	are
tomaten	46	65	72	54	74	12	10
komkommers	21	12	14	12	12	42	43
overig	3	2	2	1	2	-	-
Staand glas onverwarmd:							
tomaten	2	2	1	5	-	1	1
komkommers	-	-	-	-	-	1	-
overig	1	1	-	2	-	-	-
Plat glas	2	2	1	4	2	3	1
Opengrondstuinbouw:							
groenten en vroege aardappelen	12	9	8	10	10	19	19
bloemen	1	1	1	1	-	-	1
zaden	-	1	-	1	-	-	-
fruit	-	1	-	-	3	-	-
braak	9	10	3	20	1	8	8
Totaal tuinbouw	97	106	102	110	104	86	83
Landbouw en veeteelt	13	13	16	10	11	6	9
Verhuurd	17	20	8	6	59	14	19
Erf, blijvende paden, enz.	29	29	30	27	35	27	30
Kadastrale oppervlakte	156	168	156	153	209	133	141
Waarvan eigendom	118	132	128	130	140	89	108
Aantal ondernemers per bedrijf	1,39	1,52	1,67	1,38	1,54	1,17	1,18
	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren	manjaren
Arbeid van de ondernemer(s)	1,46	1,57	1,71	1,46	1,54	1,27	1,27
Arbeid van gezinsleden	0,32	0,30	0,18	0,41	0,30	0,37	0,40
Arbeid van vast personeel	1,01	1,13	1,41	0,73	1,40	0,81	0,65
Arbeid van los personeel	0,25	0,31	0,38	0,21	0,38	0,10	0,09
Totale arbeidsbezetting	3,04	3,31	3,68	2,81	3,62	2,55	2,41
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	59	57	52	67	51	64	69

Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

De Kring	Alle bedrijven	Waarvan overwegend tomaten				W.v. overw. komkommers	
		totaal	waarvan plantdatum gemiddeld			totaal	voor 16/1
			voor 16/1	van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3		
Aantal bedrijven	79	52	18	21	13	23	17
Geïnvesteerd vermogen per 1-1-'66	231000	250000	296000	223000	229000	200000	212000
Kosten							
Afschrijvingen	16600	18200	20200	17000	17400	14000	14300
Huur en pacht	500	300	400	300	500	600	300
Rente	13300	14500	17300	13000	13000	11200	12100
Arbeid betaald personeel	11500	13100	15800	8700	16700	8300	6900
Arbeid ondernemers	16000	17100	18700	15800	16900	13900	13800
Arbeid gezinsleden	2500	2300	1400	3000	2300	3200	3600
Brandstoffen	21000	22800	29700	19000	19100	18600	19700
Overige materialen	11600	10600	11200	9400	11700	12200	12600
Diensten van derden en overige kosten	11100	12100	12800	10100	14300	9200	9500
Totaal	104100	111000	127500	96300	111900	91200	92800
Opbrengsten							
Bruto-opbrengsten van tuinbouwprodukten	104600	114000	136100	94000	115800	84900	88100
Overige opbrengsten	500	500	⁄ 100	400	1300	400	300
Inhoudingen door veilingen	⁄ 4800	⁄ 5200	⁄ 5800	⁄ 4400	⁄ 5600	⁄ 4000	⁄ 4100
Totaal	100300	109300	130200	90000	111500	81300	84300
Netto-overschot	⁄ 3800	⁄ 1700	2700	⁄ 6300	⁄ 400	⁄ 9900	⁄ 8500
Netto-overschot:							
per f.100,- kosten	⁄ 4	⁄ 2	2	⁄ 7	⁄ 0	⁄ 11	⁄ 9
per f.100,- geïnvesteerd vermogen	⁄ 2	⁄ 1	1	⁄ 3	⁄ 0	⁄ 5	⁄ 4
per 100 m2 oppervl. staand glas	⁄ 50	⁄ 20	30	⁄ 90	⁄ 10	⁄ 180	⁄ 160
per manjaar	⁄ 1200	⁄ 500	700	⁄ 2200	⁄ 100	⁄ 3900	⁄ 3500
Arbeidsinkomen per manjaar	8600	9300	10500	7600	9800	6100	6500
Arbeidsinkomen van de ondernemer 1)	8800	10100	12800	6900	10700	3400	4600
Ondernemersinkomen van de ondernemer 1)	14400	16000	18900	12800	16300	8600	10200
Geografische ligging van de bedrijven							
Delft, Schipluiden, Nootdorp, Rijswijk, Pijnacker en Zoetermeer	35	17	6	10	1	15	13
Berkel	8	7	5	1	1	1	1
Bergschenhoek, Bleiswijk, Rotterdam, Nieuwerkerk a/d IJssel, Capelle a/d IJssel	23	18	4	5	9	4	3
Leidschendam, Voorburg, Voorschoten	6	5	2	3	-	1	-
Loosduinen	7	5	1	2	2	2	-

1) per ondernemer. ⁄ = negatief.

BEDRIJVEN MET MEER DAN 65% 1) VERWARMD STAAND GLAS
SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

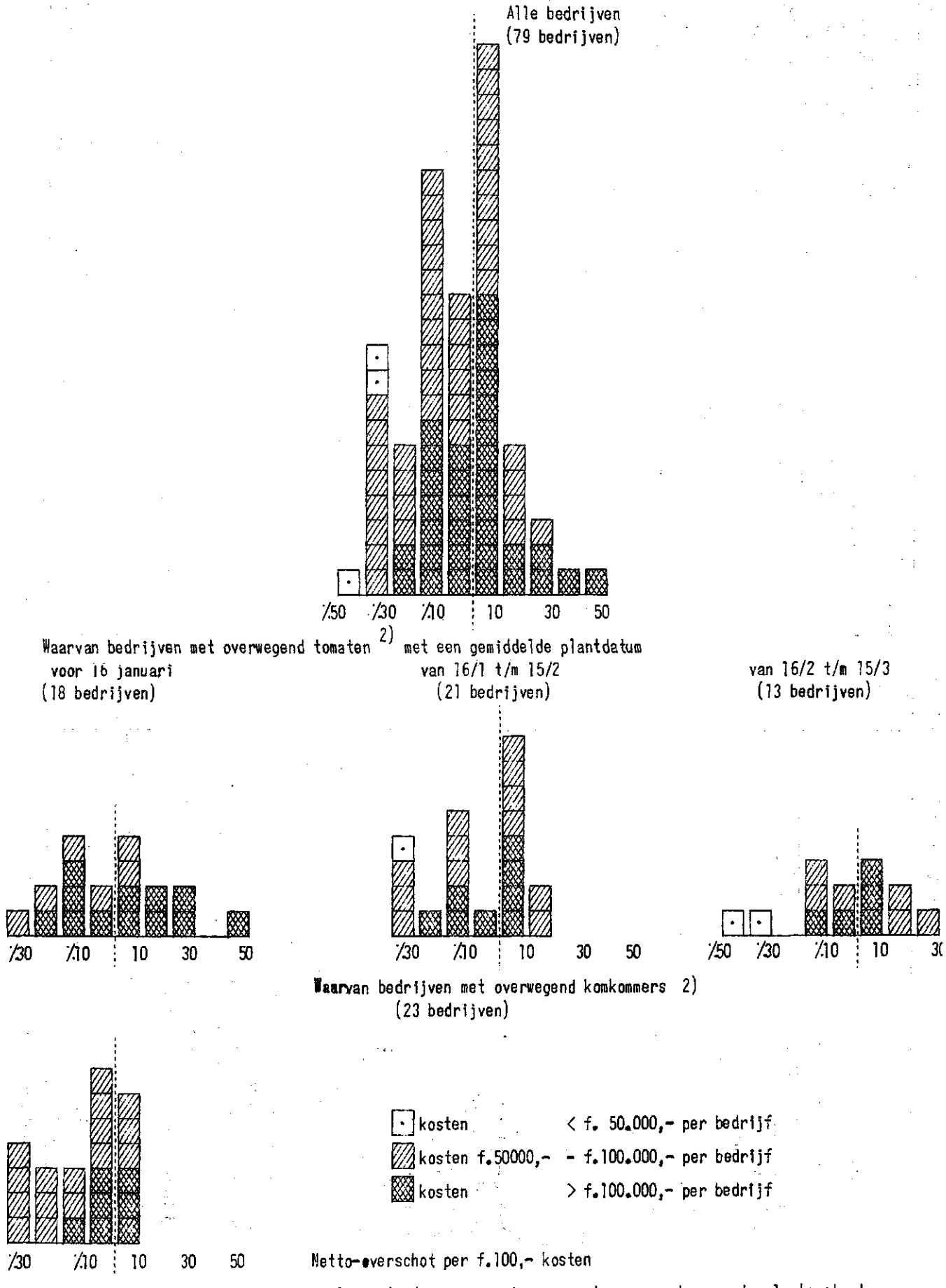

1) Van het gem. geïnvesteerde vermogen in glasopstanden, verwarmingsapparatuur, grond en vaste plantopstand.
2) > 50% van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staand glas.

Bijlage D 4

INKOMEN UIT BEDRIJF OVER 1966
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

Bedrijven met meer dan
65% verwarmd staand glas

De Kring	Alle bedrijven	Waarvan overwegend tomaten				W.v. overwegend komkommers	
		waarvan plantdatum gemiddeld					
		totaal	voor 16/1	van 16/1 t/m 15/2	van 16/2 t/m 15/3	totaal	voor 16/1
Aantal bedrijven	79	52	18	21	13	23	17
Aantal ondernemers	110	79	30	29	20	27	20
Netto-overschot	⁄2700	⁄1100	1600	⁄4600	⁄ 300	⁄8400	⁄7200
Handenarbeid ondernemer	11500	11200	11200	11500	11000	11800	11800
Arbeidsinkomen van de ondernemer	8800	10100	12800	6900	10700	3400	4600
Rente meer berekend dan betaald	5600	5900	6100	5900	5600	5200	5600
Ondernemersinkomen	14400	16000	18900	12800	16300	8600	10200
Handenarbeid gezinsleden	1800	1500	800	2200	1500	2700	3000
Gezinsinkomen uit bedrijf	16200	17500	19700	15000	17800	11300	13200

⁄ = negatief.

In de reeks Verslagen van het Landbouw-Economisch Instituut zijn op dit gebied reeds verschenen:

		Prijs
Verslag No. 155	Rentabiliteit van de tuinbouw in het Zuidhollands Glasdistrict, voorlopige berekening 1965, april 1966	f. 3,-
Verslag No. 157	Rentabiliteit van de tuinbouw in het gebied Venlo-Blerik-Tegelen, voorlopige berekening 1965, mei 1966	f. 3,-
Verslag No. 158	Rentabiliteit van de groenteteelt in de open grond op het eiland IJsselmonde, voorlopige berekening 1965, mei 1966	f. 3,-
Verslag No. 165	Rentabiliteit van het kwekersbedrijf in de Bloembollenstreek, voorlopige berekening 1965, juli 1966	f. 3,-
Verslag No. 169	Rentabiliteit van de bloementeelt te Aalsmeer, voorlopige berekening 1965, juli 1966	f. 3,-
Verslag No. 170	Rentabiliteit van de tuinbouw in het Grootslag, voorlopige berekening 1965/66, augustus 1966	f. 3,-

Een volledige lijst van actuele L.E.I.-publikaties op aanvraag gratis verkrijgbaar